

Natuurwerking PC Bethanië

You don't know what you've got, till it's gone

Bart Reynders

Opbouw

- Probleem met mentale gezondheid?
↓
- Is onze oplossing een deel van het probleem?
↓
- Salutogenesis als antwoord
↓
- Plek van natuur hierin.

Huidige situatie ggz

There is something rotten in the state of Belgium!?

- 1 belg op 4 neemt psychofarmaca
- 22% van de volwassenen leidt aan een psychische stoornis (stijgend)
- 30% van de kinderen heeft een ernstig psychologisch probleem.
- Diagnoses bij kinderen stijgen met 40%
- 14% verlaat het onderwijs zonder diploma.
- In elke school een psycholoog!?
- Toename van 46% langdurige burn-outs en depressies op 5 jaar.
- Steeds meer gespecialiseerde interventies, antwoorden.
  - Welvaart zonder welzijn?

Nietzsche: 'de mens is een ziek dier.'

- Psychologiseren we het leven?
- Prof. Dr. Denys: 'versmalde normaliteit'
- (cfr. psychiatrische diagnoses van 40 naar 500)

- Uit het boek 'Wij zijn God niet' van Jim Van Os:
- « *Decennia aan onderzoek op het gebied van « biomarkers », hersengebieden, genen en ontwikkelingsvoorlopers hebben geen enkele latente ziekte-entiteit, subgroep of etiologische essentie opgeleverd voor de grote psychiatrische beelden* »(p.23)
- “*Uit meta-analyse blijkt vervolgens dat het niet veel uitmaakt welke van de 250 verschillende psychotherapieën patiënten krijgen*”

Verliezen we 'de mens' uit het oog?

- Wat is de mens? Wat heeft de mens nodig om gezond te zijn of te herstellen? Is de mens fundamenteel onredelijk of gaan we uit van het primaat van de redelijkheid?
- Anders: zien we naar de problemen van de mens of naar de 'zijnsmogelijkheden' van de mens? (curatief vs normaliserend/preventief)

Wat we onderweg uit het oog verloren?

- *« Het is belangrijker te weten welke persoon de ziekte heeft dan welke ziekte de persoon heeft » (Hippocrates) »*
- *"Jullie die met de zieke te maken hebt, jullie hebben met de man te maken. Natuurlijk. Maar het is heel vaak verkeerd begrepen. Want het gebeurt dat de manier waarop we naar de zieke man kijken zo gefixeerd is op de ziekte, dat we de man niet meer zien en niet meer begrijpen wat zijn ziekte is» (Maldiney)*

You don't know what you've got till it's gone

Salutogenesis

(salutis: heil)

vs

Pathogenesis

(patho: in deze benadering begrepen als verwijzend naar ziekte, niet als 'pathos')

Zoektocht naar het zelf (in al zijn complexiteit)

vs

Verlies van het zelf/vervreemding

Wat heb je nodig om iemand te worden én er te kunnen zijn?

Denk na over jezelf in termen van 'probleem' en/of 'ziekte'.

You don't know what you've got till it's gone

Salutogenesis

- Warme, gezellige afdelingen
- Normaliteit is belangrijk
- Gelijkwaardigheid
- Contact en ontmoeting
- Lichamelijk contact
- Vertrouwen
- Natuur

➡ Huizen voor zieken (?)

Pathogenesis

- Medicatie en therapie centraal
  - (hyper)specialisatie
- Grotere afstand hulpverlener-patiënt
- Inzetten op beheersing, risico-aversie (tot geen eieren van de kippen FAVV)
- Geen lichamelijk contact

➡ Zieke huizen(?)

You don't know what you've got till it's gone

Naar het 'zelf'

- Natuur, meditatie, retraite,...

↓
= een natuurlijke reactie van de mens

Weg van het 'zelf'

- Psychische problemen, burn-out, individualisering,...

↓
= manier waarop we samenleving zijn gaan organiseren

↙ ↘
VERVREEMDING

Naar het 'zelf'

(= existentieel-ethisch)

- De mens in functie van persoonlijke en sociale groei
  - Geestelijke gezondheid: wat brengt een investering hierin op?
  - Natuur: Wat brengt investeren op?

Weg van het 'zelf'

(= pragmatisch-utilitaristisch)

- De mens in functie van economische groei
  - Geestelijke gezondheid: wat kost ons zorg?
  - Natuur: wat kost investeren in natuur?

- ‘Pathogenese’ centraal stellen ligt in verlengde van een samenleving te organiseren die ‘vervreemding’ organiseert.
  - Cfr. Paul Verhaeghe: ‘We kweken psychiatrische patiënten bij de vleet’
    - Uit Knack van 27/11/2019
  - Cfr. Dirk De Wachter: ‘Ik denk dat burn-out eerder te maken heeft met te weinig aandacht in plaats van te veel werk-uren’ En ‘...al dat artificieel gebeuzel...’
    - Uit Bloovi 12/11/2019

- “Echt contact is de bedoeling” (cfr. therapeutische relatie)
  - Vaak te cognitief begrepen; Merleau-Ponty en ‘le corps propre’
  - Contact als ‘menselijke conditie’ valt uiteen in:
    - Contact met de omgeving (de Umwelt, de sfeer/ambiance)
    - Contact met zichzelf (gedachten, het lichaam)
    - Contact met de ander.
- De natuur, het natuurlijke vs het kunstmatige

Natuurbeleving in PC Bethanië

- Natuur als noodzakelijke context voor contact
- Oury: 'soigner des malades sans soigner l'hôpital, c'est de la pholie'

Gaat over de sfeer, de randvoorwaarden om tot behandeling te komen.

Het kleine ontmoeten (Stijn Vanheule)

Initiatieven

- Laagdrempelig natuuratelier
  - Bloemenweide
  - Therapiekuil
  - Vergroening domein
  - Moestuinen her en der
  - Dieren?
  - Wandelingen (bomenwandelingen)
  - Samenwerkingen (natuurpunt, Velt,...)
  - ...
- Verkiezing mooiste boom

Dromen/ideeën

- Boerderij/natuurhuis aan rand van bos?
- Boomhut(ten)
- Blote voetenpad
- Opvang dieren?
- ...